

EUROPA'KO GIROA

Errien sorkundea zelan izan dan galdetzen ba'dogu, mundu guztian izan dala antzekoa esan bear da: sendiak alkartu ziran auzoetan, auzoak errietan, erriak lurraldeetan eta lurraldeak edo aberriak laterrietan.

Baiña gure Euskalerrriak aurrerabide onetan eragozpen bat edo izaera berezi bat izan dau. Ez gara iñoz eldu laterri izatera eta orregaitik beste laterri batzuk menperatu gaitue, Franzia'k eta España'k, orretarako geure erria erdi bi eginda.

* * *

Arabiarrak, esaterako, Mahoma euren artean agertu arte, leiñuetan bizi ziran, eta guda santua egiteko alkartu ziran.

Israeldarrak, Samuel'en egunetara arte, leiñuetan bizi ziran eta errege bat eskatu eben, beste erri batzuren antzera laterria izateko.

Ameriketan oraindiño be leiñuetan bizi dira inditar batzuk, baiña euskaldunen antzera, euren bazterretara alboratuak izan dira.

España'n be olako leiñuak egozan iberoen aldian eta ez ziran eldu laterri izatera Errege Katolikuen aldira arte.

Olako adibide asko aitatu geinkez. Baiña oartxu bat egin barik ez: Toki batzutan gizaldietan bizi izan dira laterri barik, beste batzutan, ostera, naikoa arin osotu dabe erakunde sendo ori: Gogoratu Sumertarren aginterria, edo Ejiptotarrena. Eta Ameriketan bertan be oso antxiñakoak dira Inkatarren aginterria ta beste batzurena. Ezagunak dira Txina'tarren antxiñako aginterria eta beste asko. Onein aurkako ertzean gagoz iñoz laterri izan ez garan erria osotzen dogun euskaldunak.

*

Esandako guzti ori ez da sarrera bat baiño, lan onen arira eldu gaitez. Au litzake galdera: Zer jazo da eta zer jazoten da gure gaurko Europa'n?

Europa'n laterri aundiak izan dira, Karlos Aundiarrena naiz beste batzuk, danaren oiñarri Erroma'ko laterri nagusia zala. Baiña Europa ez da izan zoriontsu

here kondairan. Laterriak guda negargarriak sortu dabez beti, eta azkenean sortu dan laterri aundia, sortaldekoa, komunistena, ez da izan zoriontasunerako bide.

Azterketa egin bearrean dago Europa eta here gotutapena galdu ez daiten, or daukaguz erri txiki ta zapalduen gudak, eskari biziak eta matxinadak. Sarritan, gizaldietan oinperatuta egon diran erriak, bizirik iraun dabe eta euren eskubideak eskatzen dabez. Onein artean dago gure Euskalerrria be, baiña gaur besteak dira albiste, ez gurea.

* * *

Gaurko Europa'k erraietan dauka min aundia, eta erraiak errialdeak dira, laterri aundien menpean bizi izan diran errialdeak.

Zelan osatu barruko min ori? Laterrien nagusikeriagaz?

Ez. Bide bakarra erri txikiena eta aundien nortasuna aintzat artzea da. Europa ez da zoriontsu izango erri guztien nortasuna aintzat artu arte.

Gero, errialdeak alkartasuna bearko dabe. Euskalerrriak be bai, lenengo barruko batasuna eta gero Europa'ko beste erriakazko batasuna edo alkartasuna, baiña ori ez da epe labur baten lortzeko gauzea, ez da gudaren bidez lortu bear dana be.

Dana dala, ez dagigun aitzu: Giroa obarantza doa. Ez dogu lortuko nai dogun dana baiña bai bear doguna.

*

Mundu barri onetan gure iparra ez dagigun galdu, eta gure iparra, erriaren nortasuna da: Euskaldunak euskaldun lez agertu bear dogu eta orretarako gure nortasunaren agiri guztiak indartu: kondaira ezagutu, izkuntza erabilli ta indartu, erri-oiturak biziagotu...

Gure nortasuna galtzen ba'dogu, gureak egin dau. "Emen erri bat izan zan", esango dabe gure ondorengoak.

OLAZAR'tar MARTIN'ek